

Notat om KORA-analyserne 2017

I 2016 udgav KORA en række rapporter, som sammenlignede udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede socialområde blandt de 17 kommuner i Region Sjælland. Som grundlag for fælles styringsinformation på området, har Styregruppen for Rammeaftale Sjælland bedt KORA om at opdatere disse benchmarkinganalyser.

Udgifterne til det specialiserede voksenområde i Region Sjælland er steget fra 2014 til 2015. Antallet af botilbudsmottagere er ligeledes steget, mens udgifterne pr. botilbudsmottager er faldet. Udgiftsstigningen på området synes altså at hænge sammen med, at der er kommet flere brugere.

De 17 kommuner i Region Sjælland har oplevet en lille stigning i udgifterne til det specialiserede børne- og ungeområde fra 2013 til 2015. Antallet af børn og unge, der modtager sociale foranstaltninger, er faldet, mens udgifterne pr. mottager er steget.

Kommunerne i Region Sjælland handlede i 2015 med pladser i botilbud og anbringelsessteder i næsten samme omfang som i 2014. I 2015 gik cirka 60 % af de samlede udgifter til køb af pladser hos eksterne leverandører.

Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde 2014-2015

Flere brugere og faldende enhedsudgifter

De samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende i kommunerne i Region Sjælland er steget med 2 procent fra 2014 til 2015. Denne udgiftsstigning svarer nogenlunde til udviklingen i hele landet, der var på 1 procent.

Også på aktivitetssiden er der generelt sket en mindre stigning. Således er der forholdsvis flere borgere i 2015, der bor i et botilbud eller modtager hjælp og støtte i eget hjem, end der var i 2014. Brugerandelen i botilbud er steget med 3 procent fra 2014 til 2015.

Udgifterne pr. botilbudsmottager er til gengæld faldet en anelse i den undersøgte periode, når der ses på Region Sjælland under ét. Den enkelte borger i botilbud er gennemsnitligt 1 procent billigere i 2015 end i 2014.

Forskelle mellem de sjællandske kommuner

Samlet set bruger kommunerne i Region Sjælland 7.724 kr. pr. 18-64-årig indbygger på voksenområdet i 2015. Tallet varierer dog fra 6.160 kr. i den billigste kommune til 13.452 kr. i den dyreste.

Gennemsnitligt har kommunerne i Region Sjælland 85 borgere i botilbud eller botilbudslignende tilbud pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i 2015. Det tal svinger dog mellem kommunerne, hvor nogle kommuner har to til tre gange så mange botilbudsmottagere som andre kommuner.

Det varierer desuden, hvor meget de sjællandske kommuner bruger pr. foranstaltningsmottager. En borger, der bor i et botilbud eller et botilbudslignende tilbud, koster i gennemsnit knap 645.000 kr. i 2015. Udgiften svinger fra 507.000 kr. i den billigste kommune op til 851.000 kr. i den dyreste kommune. Forskellene kan bl.a. hænge sammen med, at brugerne er forskellige og ikke modtager den samme ydelse eller har det samme støttebehov. Det kan også skyldes, at der er forskelligt serviceniveau i kommunerne eller forskellig produktivitet.

Undersøgelsen peger på, at der er en sammenhæng mellem stigende brugerandele og faldende enhedsudgifter for botilbudsmottagere. Jo flere af en kommunes borgere, der bor i et botilbud, des billigere er den enkelte botilbudsmottager. Det kunne altså se ud til, at de

senere års udgiftsstigninger på det specialiserede voksenområde i Region Sjælland er en udfordring, der handler om *mængdestyring* snarere end om *udgiftsstyring*.

Køb og salg af botilbudspladser til voksne

Kommunerne i Region Sjælland brugte i 2015 en større andel af deres samlede botilbudsgifter til at købe pladser hos eksterne leverandører set i forhold til kommunerne i de øvrige regioner. I Region Sjælland var købsandelen 62 %, mens den i de øvrige fire regioner lå mellem 52 og 59 %. Den større samlede købsandel i Region Sjælland dækker bl.a. over et relativt højt niveau af køb hos private leverandører i sammenligning med andre kommuner. Region Sjællands kommuner har haft en lille stigning i eksterne køb af pladser fra 2014 til 2015 (ét procentpoint), hvilket ikke afviger markant fra det landsdækkende billede, hvor der har været stabilitet.

Indtægterne fra salg af botilbudspladser i kommunerne i Region Sjælland er 2.019 kr. pr. 18-64-årig indbygger i 2015, hvilket er højere end i kommunerne i de øvrige regioner. Region Sjællands kommuner har også haft et fald i salgsindtægterne fra 2014 til 2015 på 4 %. På landsplan har faldet været på 3 %.

Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede børne- og ungeområde 2013-2015

Generelt stigende enhedsudgifter og faldende brugertal

Fra 2013 til 2015 er udgifterne til det specialiserede børne- og ungeområde pr. 0-22-årig indbygger steget med 3 % i Region Sjælland. På landsplan har der været en stigning på 1 % i samme periode.

Det tal dækker over, at antallet af brugere generelt er faldet, mens udgifterne pr. bruger er steget. Der er således færre børn og unge i 2015, der modtager en anbringelse eller en individrettet forebyggende foranstaltning, end der var i 2013, set i forhold til det samlede antal 0-17-årige indbyggere. Brugerandelen er samlet set faldet med 8 pct. fra 2013 til 2015. Det fald er lidt større end faldet på landsplan, der har været 6 pct.

Samtidig er udgifterne pr. modtager af sociale foranstaltninger generelt steget. Den enkelte foranstaltningsmodtager er gennemsnitligt 12 % dyrere i 2015 end i 2013. Det er en større stigning end på landsplan, hvor enhedsudgiften er steget med 8 %.

Det skal bemærkes, at de regionale sammenligninger af brugerandele og enhedsudgifter er behæftet med usikkerhed, fordi de nationale data vedrørende antallet af modtagere af sociale foranstaltninger formentlig indeholder fejl.

Forskelle mellem de sjællandske kommuner

Kigger man på enhedsudgifterne viser KORAs undersøgelse, at der er forskel mellem de 17 sjællandske kommuner. Den gennemsnitlige enhedsudgift svinger fra ca. 358.000 kr. pr. foranstaltningsmodtager i den billigste kommune til 908.000 kr. i den dyreste kommune. Forskellene mellem kommunerne kan blandt andet skyldes variation i brugergruppens behov eller i kommunernes visitationspraksis, men kan også i et vist omfang hænge sammen med forskelle i kommunernes registrering af data.

Der er også stor forskel på kommunernes brugerandele. Kommunerne med flest foranstaltningsmodtagere har ca. 5 gange så mange modtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere som kommunerne med færrest.

Forskel mellem faktisk og forventet brugerandel – korrektion for sociale baggrundsforhold

For at tage højde for forskelle mellem kommunerne i børnegruppens sociale baggrund estimerede KORA i den oprindelige analyse for RS17 en statistisk forventet brugerandel for

hver kommune. Den udtrykker, hvor stor en andel af børnene i hver kommune man – ud fra børnenes sociale baggrund – skulle forvente modtog en foranstaltning, hvis kommunen havde en gennemsnitlig foranstaltningspraksis.

Ved at sammenholde kommunernes faktiske og forventede brugerandel får vi et billede af, om den enkelte kommune iværksætter foranstaltninger til en relativt stor eller lille andel af deres børn, når der er taget højde for børnenes sociale baggrund. Resultaterne viser, at selvom de 17 sjællandske kommuner har flere foranstaltningsmodtagere end landsgennemsnittet, så har de færre modtagere, end man statistisk ville forvente ud fra børnenes sociale baggrund.

Køb og salg af anbringelsespladser til udsatte børn og unge

Kommunerne i Region Sjælland brugte i 2015 en relativt stor del af deres samlede anbringelsesudgifter til at købe pladser hos eksterne leverandører. I Region Sjælland var købsandelen 60 %, mens den i de fire øvrige regioner lå mellem 40 og 50 %. Den større samlede købsandel i Region Sjællands kommuner dækker ligesom på voksenområdet over et relativt højt niveau af køb hos private leverandører (36 %). Region Sjællands kommuner har fra 2014-2015 ligget nogenlunde stabilt, hvad angår eksterne køb af pladser, hvor der på landsgennemsnit var et fald på 5 procentpoint.

Indtægterne fra salg af anbringelsespladser i kommunerne i Region Sjælland er 1.514 kr. pr. 0-22-årig indbygger i 2015. Dette er højere end i kommunerne i de øvrige regioner. Region Sjællands kommuner har haft et relativt stort fald i salgsindtægterne fra 2014 til 2015 på 13 %. På landsplan har faldet været 6 %.

Metode:

Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde

KORA har anvendt registerdata fra Danmarks Statistik om kommunernes udgifter og indsamlet brugertal direkte fra kommunerne om antallet af modtagere af forskellige tilbud og ydelser. Der gøres opmærksom på, at man skal være varsom med at sammenligne tallene i denne rapport med tal fra den tidligere KORA-analyse af RS17-kommunerne fra 2016. Dels er der ændret i udgiftsafgrænsningen vedrørende § 85-støtte, og dels er der foretaget justeringer af udgifter og brugertal i 2014 for visse kommuners vedkommende.

Som led i opdateringen af analysen fra 2016 har KORA opgjort alternative enhedsudgifter, for de kommuner som har kunnet levere datagrundlaget. Dels er der beregnet særskilte enhedsudgifter for modtagere af § 85-støtte i henholdsvis eget (privat) hjem og i botilbudslignende tilbud, og dels er beregnet enhedsudgifter for midlertidige botilbud, hvor brugertallet er opgjort som antal helårspersoner.

Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede børne- og ungeområde

Analyserne er som udgangspunkt baseret på data fra Danmarks Statistik vedrørende de kommunale regnskaber og antallet af brugere af forskellige sociale foranstaltninger i kommunerne. De 17 kommuner i Region Sjælland har imidlertid kvalitetssikret brugertallene og på den baggrund kan KORA konstatere, at der er store uoverensstemmelser mellem kommunernes egne opgørelser af antallet af foranstaltningsmodtagere og opgørelser baseret på data fra Danmarks Statistik. Konsekvensen af disse uoverensstemmelser er, at de af rapportens resultater som vedrører sammenligning af brugerandele og enhedsudgifter mellem de fem regioner og et landsgennemsnit er behæftet med usikkerhed.

Køb og salg af pladser på det specialiserede socialområde

KORA har opgjort kommunernes udgifter til køb af botilbudspladser og anbringelsespladser hos andre kommuner, regionerne og private leverandører samt deres indtægter fra salg af pladser til andre kommuner. Undersøgelsens resultater bygger på oplysninger fra Danmarks Statistik. I enkelte tilfælde er opgørelserne korrigeret gennem dialog med enkeltkommuner.